Projecte dels
nous vestits

Família Robafaves

01 Preàmbul

Els gegants de la ciutat de Mataró estan formats per quatre figures: una parella de gegants de mida més grossa, en Robafaves i la seva muller, la Geganta; i una altra parella de mida més petita, la Toneta, que representa la filla, i en Maneló, que representa l'espòs de la Toneta. Plegats, conformen la Família Robafaves.

La primera referència documentada sobre l'existència de gegants a la nostra ciutat és de l'any 1683, quan eren propietat de la confraria de La Minerva.

No és fins al 1848 que, per circumstàncies històriques, l'Ajuntament decideix recuperar els gegants desapareguts i, mitjançant un acord en sessió plenària, estableix que aquests seran propietat del comú. Tot i això, els nous gegants —una parella de gegants grossos i una gegantona— no s'estrenen fins al 1853.

Finalment, l'any 1950, l'Ajuntament decideix recuperar un antic gegantó del qual es tenien dades des de 1799, fent-lo casar amb la Toneta.

En definitiva, des de 1848 els gegants són propietat del comú i gestionats per l'Ajuntament. Actualment, tenen la consideració de representació oficial de la ciutat.

02 Justificació

El motiu d'aquest treball és proposar la confecció de nous vestits per als gegants de la ciutat de Mataró.

Sense remuntar-nos a temps passats, cal assenyalar que els vestits actuals daten de l'any 2014 i és evident que la vida útil d'aquestes robes ha arribat al seu final. No s'obvia que, sempre que ha calgut, s'han fet cosits, s'han col·locat pedaços i s'ha reposat pedreria.

En general, els quatre vestits presenten, amb major o menor afectació, desgast del teixit, taques, decoloracions, cremades i estrips.

03 Fase inicial

En el si de la colla es va generar un debat necessari i profitós per tal de resoldre la primera qüestió: com havien de ser els nous vestits.

Tot i que es tenia molt clar que havien de mantenir un estil continuista, es va posar sobre la taula la possibilitat de donar-los un altre caire i un disseny renovat.

De la mà d'Eloi Romañá, ens arriba una proposta que prenem com a punt de partida. Cal destacar que aquesta proposta va ser voluntària i respon a la iniciativa pròpia de l'Eloi, com a mostra d'estimació envers els Gegants de la Ciutat.

04 Disseny

La proposta de nou vestuari que presentem vol portar un pas més enllà l'actual indumentària dels quatre gegants. Es tracta d'una proposta de caire continuista, però amb la voluntat d'aportar més riquesa i ornamentació, que alhora genera un cert aire de coherència històrica, malgrat no ser recreacions estrictes de vestits d'època.

L'objectiu principal és transmetre una sensació de realisme i reforçar la cohesió del grup. En aquest sentit, mantenim la idea que la parella formada per la Toneta i en Maneló, per la seva joventut, vesteix d'estil renaixentista. S'ha optat per incorporar elements que evoquen aquella època i, tot i ser les figures que experimenten més modificacions, aquestes no alteren el seu caràcter essencial.

Pel que fa a la Geganta i en Robafaves, s'ha reforçat una imatge més medieval, en sintonia amb la que ja presenten actualment. A més, s'ha buscat traslladar al vestuari alguns motius decoratius del sostre del Saló de Plens, establint així un vincle simbòlic entre l'Ajuntament i les figures.

Cal recordar que el vestuari anterior al que apareix a les primeres fotografies dels gegants de la ciutat va ser dissenyat per Puig i Cadafalch. És per això, que el fet d'incorporar elements decoratius del seu sostre a les quatre figures ens sembla un gest que uneix el passat i el present, dotant les figures d'una dimensió patrimonial i simbòlica més rica.

Elements compartits en les quatre figures:

- Les passamaneries, galons i altres elements decoratius han d'estar presents en les quatre figures.
- Les quatre faldilles duran ullets a la part superior per poder-se lligar amb les vetes dels cossos.
- Els baixos de les quatre faldilles són iguals. Per tant, s'han d'emprar les mateixes passamaneries i pedreries en les quatre figures.
- Rombes interiors: bordats amb els mateixos florons que el casc d'en Robafaves.
- Perles i pedreria de vidre amb un color per a cada gegant. La Toneta únicament durà perles o combinació de perles i pedreria de vidre blanca o amb efecte boreal. La resta: perles i pedreria de vidre verda per en Maneló, morada per la Geganta i blava per en Robafaves.
- Pel que fa a la decoració que bordeja la faldilla exterior de la Toneta; l'obertura central, els baixos i les mànigues de la túnica superior d'en Maneló; la capa de la Geganta; i, l'obertura central i els baixos de la túnica superior d'en Robafaves, es farà una sanefa brodada a màquina a partir de la mostra que es troba a continuació, inspirada en el sostre del Saló de Plens.

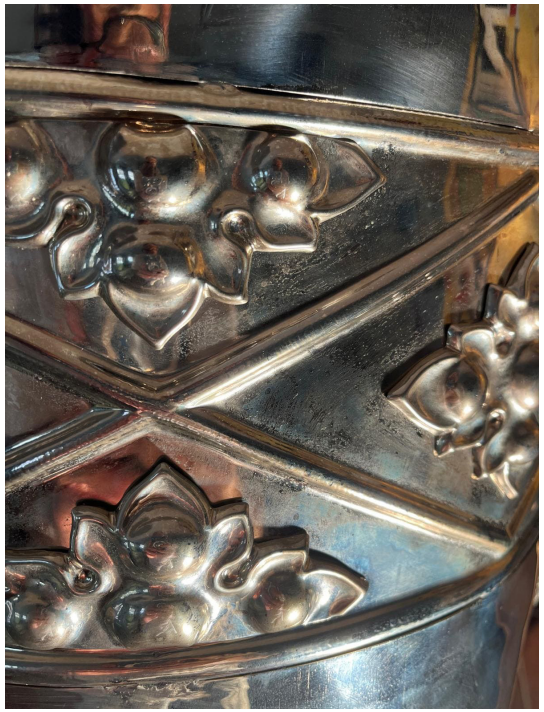

Detall del casc d'en Robafaves

Mostra de la sanefa

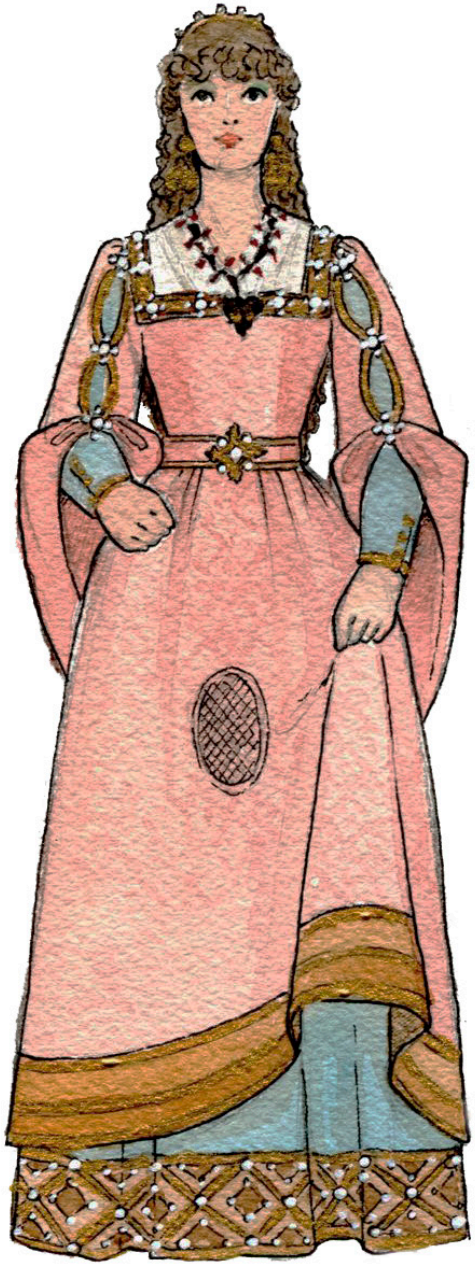

Toneta

La figura manté la línia actual, conservant l'estil renaixentista que la caracteritza. Es tracta d'un doble vestit: un exterior de brocat en tons rosats i un interior de vellut blau cel.

Mostres de teixits pel vestit de la Toneta

El vestit de la Toneta ha de constar de peces separades:

- **Mànigues**: separades del cos, però les exteriors i interiors han d'estar unides.
  - Les mànigues interiors han de ser de vellut.
  - Han de tenir obertura als punys, que poden anar amb botons funcionals o cremallera invisible.
  - La mànega exterior ha d'anar forrada i seguir la forma que s'aprecia al dibuix. Al tram final, la mànega es doblega i plega fent l'arrugat. Aquesta part s'hauria de reforçar internament amb can-can per donar cos a la tela.

- **Pitera**: d'organça blanc trencat.
  - Ha d'anar forrada amb un to similar al de la pell de la figura, per simular una transparència que, per les característiques de la Toneta, resultaria inviable.
  - S'ha de poder retirar sense haver de desvestir la figura, a fi de poder ser rentada.

- **Cos del vestit**:
  - Ha d'ajustar-se bé al cos i fer l'efecte de "con" invertit.
  - És important mantenir la forma de l'escot.
  - Potser seria interessant forrar-lo amb una capa d'escuma fina que doni cos a la tela.
  - Cal escollir la forma més dissimulada d'obertura del vestit. Ja que les mànigues es desmunten, l'opció de cremallera invisible lateral podria ser adequada.

- **Faldilla exterior i interior**:
  - L'exterior ha de ser de la mateixa tela que el gipó i les mànigues exteriors.
  - La faldilla interior, de vellut, només cal que sigui de vellut fins a l'altura de la finestreta. La part superior que s'unirà a la cintura amb la faldilla exterior pot ser d'una altra tela de color similar.
  - La finestreta de la faldilla interior ha d'anar unida a l'exterior.
  - L'obertura de les dues faldilles ha d'estar condicionada per la ubicació de l'obertura del cos.
  - La faldilla exterior ha de portar un sistema que permeti enganxar-la a la mà.
  - És important que el vol de la faldilla inferior no superi els 5,60 m. La superior no ha de tenir menys vol, per tal de no impedir el moviment de la inferior.

- **Cinturó**:
  - De la mateixa tela que el vestit superior, ribetejat amb galó daurat.
  - Ha de permetre el canvi de sivella.
  - Ha de dissimular la unió del cos i la faldilla, de manera que no es percebin com dues peces separades.

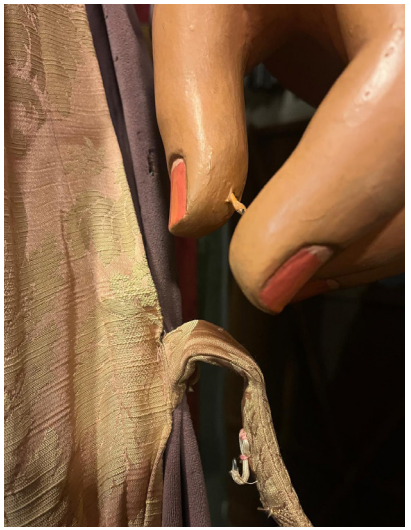

Detall del sistema per enganxar a la mà

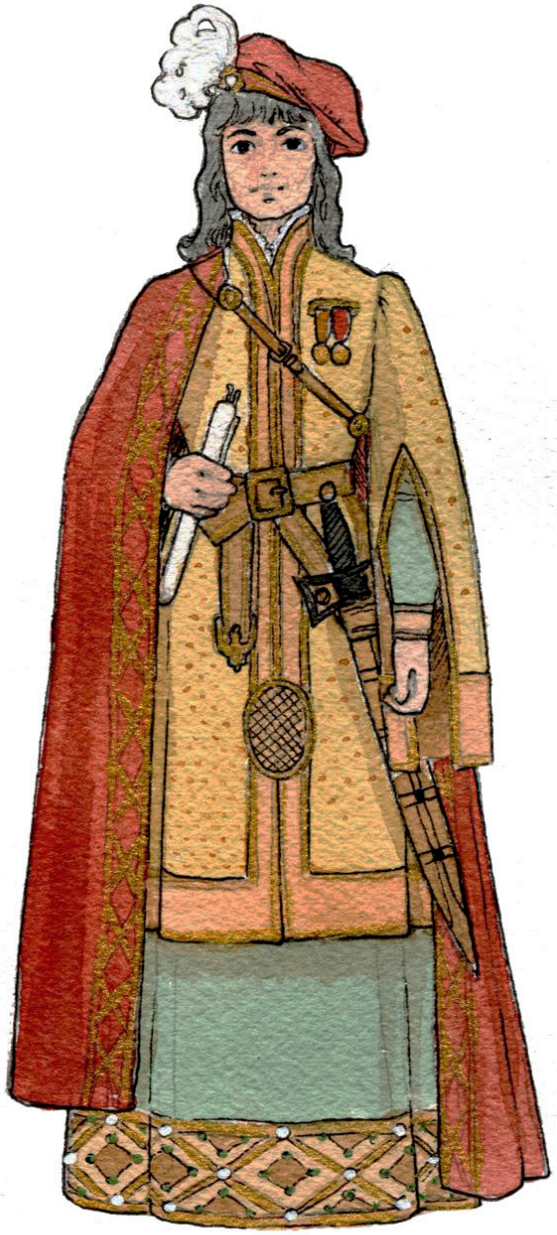

Maneló

La figura manté la línia actual, conservant l'estil renaixentista que el caracteritza. Es tracta d'un doble vestit: un exterior de brocat en tons ocres i un interior de vellut verd. La figura llueix una capa creuada que es recolza sobre l'espatlla dreta.

Mostres de teixits pel vestit d'en Maneló

El vestit d'en Maneló ha de constar de peces separades:

- **Mànigues**: separades del cos, amb les exteriors i interiors unides.
  - Les mànigues interiors han de ser de vellut.
  - Han de tenir obertura als punys, amb botons funcionals o cremallera invisible.
  - La màniga exterior ha de ser de tela brocada, forrada i seguint la forma que s'aprecia al dibuix.

- **Coll**: de tela de cotó blanc trencat.
  - Ha d'imitar el coll que es veuria si la figura portés una camisola interior rematada amb tela arrissada.
  - S'ha de poder retirar sense haver de desvestir la figura, per tal de poder ser rentat.

- **Túnica superior**:
  - Ha de seguir la forma que s'aprecia al dibuix. No és necessari que estigui composta de dues peces; si fos així, el cinturó n'ha de dissimular la unió.
  - Ha de ser confeccionada amb tela brocada.
  - Cal escollir la forma més dissimulada d'obertura del vestit. Ja que les mànigues es desmunten, l'opció de cremallera invisible lateral podria ser interessant.
  - Tot i que en la imatge el vestit té una obertura central, aquesta no ha de ser real.

- **Cinturó**:
  - Serà d'antelina i ha de ser el més rígid possible, per aguantar part del pes de l'espasa i de la sivella.
  - La beina de l'espasa serà forrada amb la mateixa tela.
  - Ha de dur un extrem de cinturó d'orfebreria a joc amb l'espasa.

- **Faldilla**:
  - La faldilla interior de vellut només cal que sigui de vellut fins a l'altura de la finestreta. La part superior que s'unirà a la cintura pot ser d'una altra tela de color similar.
  - La finestreta de la faldilla ha d'anar unida a la de la túnica.
  - L'obertura de la faldilla ha d'estar condicionada per la ubicació de l'obertura del cos.
  - És important que el vol de la faldilla no superi els 5 m. La superior no ha de tenir menys vol, per tal de no impedir el moviment de la inferior.

- **Capa**:
  - Del mateix vellut que les capes dels altres dos gegants, però en color bordeus.
  - El ribetejat de la capa serà igual que l'actual.
  - Es modificaran els perns de subjecció de la capa perquè pugui anar en diagonal.
  - S'haurà de fer una tanca tipus cinturó de pell que n'uneixi els extrems.
  - El costat en què la capa es recolzi sobre l'espatlla quedarà a 40 cm del terra, mentre que el costat més baix arribarà fins a nivell de terra.

Geganta

La figura recupera un estil similar al del vestit dels anys cinquanta, amb un aire neo-medieval més que historicista. Es tracta d'un fals doble vestit: un exterior de brocat en tons entre vermell i bordeus, i un interior en tons ocres. Completen l'indumentària un pitet blanc, un vel i una capa de vellut.

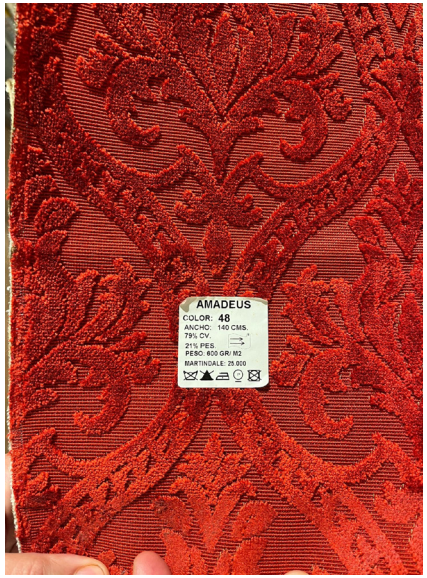

Mostres de teixits pel vestit de la Geganta

El vestit de la Geganta ha de constar de peces separades:

- **Mànigues**: separades del cos, amb les exteriors i interiors unides.
  - Les mànigues interiors han de ser peces independents que vagin des del colze fins al puny o, simplement, fins on calgui per evitar que es vegin els braços.
  - Els punys han de poder-se obrir per facilitar l'entrada de les mans, amb botons practicables o un altre sistema, i botons decoratius.
  - La mànega exterior ha d'anar forrada i seguir la forma que s'aprecia al dibuix. Al tram final, la mànega es doblega cap amunt, mostrant el folre.

- **Pitera d'organça blanc trencat**:
  - La Geganta ha de portar vel, que pot ser tipus cortineta amb velcro per unir-lo al cap de la figura.
  - Ha d'incloure una tapa per al cap, per tal que el vel sembli real.

- **Cos del vestit**:
  - Ha d'ajustar-se bé al cos.
  - L'obertura pot ser a l'esquena.
  - Ha de dur l'afegit amb la sanefa que envolta els botons, així com els botons mateixos.

- **Faldilla**:
  - Ha de portar la mateixa sanefa i botons que el cos, per tal que semblin una sola peça.
  - Per simular una doble faldilla (inviable per raons de pes), s'haurà d'afegir seguint les formes del vestit, per donar la sensació que hi és.
  - L'obertura de les faldilles ha d'estar condicionada per la ubicació de l'obertura del cos.
  - El vol de la faldilla no ha de superar els 6,50 m.

- **Cinturó**:
  - De la mateixa tela que el vestit, ribetejat amb galó daurat.
  - Ha de portar la sivella.
  - Ha de dissimular la unió del cos i la faldilla, de manera que no es percebin com dues peces separades.

Detall d'unió del vel amb velcro

- **Capa**:
  - Del mateix vellut que les capes dels altres dos gegants, però en color verd.
  - El ribetejat de la capa utilitzarà el brodat conjunt de les fulles del Saló de Plens i es bordejarà amb passamaneria.

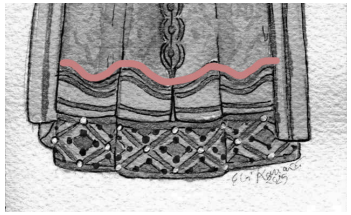

Detall de la costura d'unió de la faldilla i la simulació de doble faldilla

Consideracions:

Per motius pràctics s'ha optat per fer un vestit de dues peces amb cinturó. Si es veu la possibilitat que el vestit sigui d'una sola peça, garantint que no es deformi pel pes i que quedi ben entallat a la figura, es podria tenir en compte.

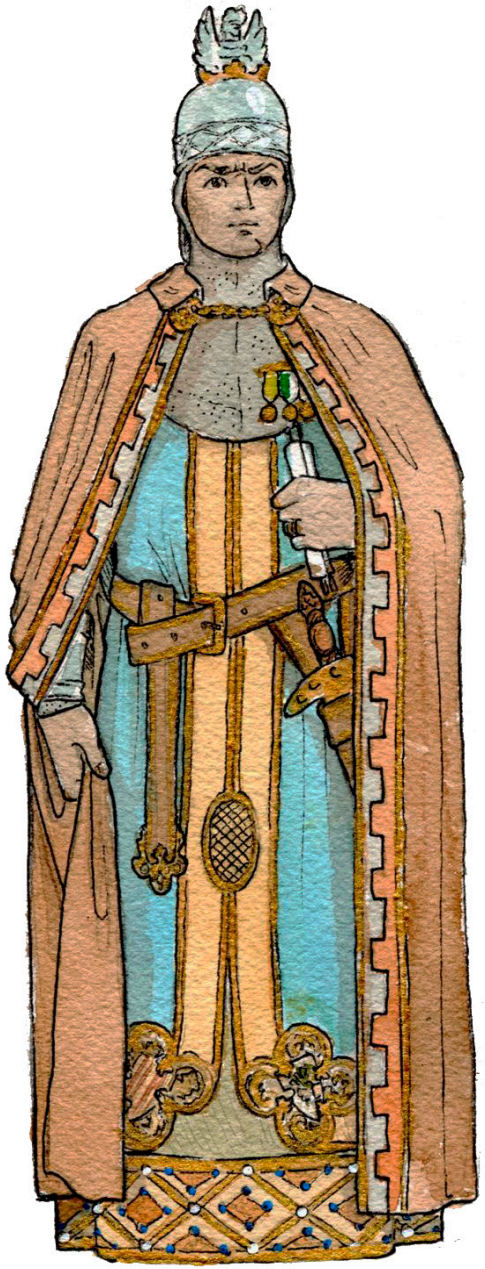

Robafaves

La figura recupera un estil similar al del vestit dels anys cinquanta, amb un aire neo-medieval més que historicista. Es tracta d'un fals doble vestit: un exterior de brocat en tons blau, i un interior en tons verdosos. Completen l'indumentària, un cinturó i una capa de vellut.

Mostres de teixits pel vestit d'en Robafaves

El vestit d'en Robafaves ha de constar de peces separades:

- **Mànigues**: separades del cos (les exteriors i interiors han d'estar unides).
  - No porta mànigues interiors, ja que duu cota de malla als braços igual que el cap, que ja es troba confeccionada.
  - La màniga exterior ha d'anar forrada i seguir la forma que s'aprecia al dibuix. Al tram final, la màniga es doblega cap amunt, mostrant el folre.

- **Cos del vestit**:
  - Ha d'ajustar-se bé al cos.
  - L'obertura pot ser a l'esquena.
  - Tot i que en la imatge el vestit té una obertura central, aquesta no ha de ser real.

- **Faldilla**:
  - La falsa obertura i la seva decoració han de casar amb la del cos, per tal que semblin una sola peça.
  - Per simular una doble faldilla (inviable per raons de pes), s'haurà d'afegir seguint les formes del vestit, per donar la sensació que hi és.
  - L'obertura de les faldilles ha d'estar condicionada per la ubicació de l'obertura del cos.
  - A la part inferior durà dos medallons que combinaran brodat a màquina i teixits aplicats per tal que no desentonin amb el conjunt del vestuari de la figura.
  - El vol de la faldilla no ha de superar els 5 m.

- **Cinturó**:
  - Serà d'antelina i ha de ser el més rígid possible per aguantar part del pes de l'espasa i de la sivella.
  - La beina de l'espasa serà forrada amb la mateixa tela.
  - Ha de dur un extrem de cinturó d'orfebreria a joc amb l'espasa.
  - Ha de dissimular la unió del cos i la faldilla, de manera que no es percebin com dues peces.
  - Ha de quedar ben subjecte per evitar que es mogui de lloc.
  - Ha de dissimular la unió del cos i la faldilla, de manera que no es percebin com dues peces separades.

- **Capa**:
  - Del mateix vellut que les capes dels altres dos gegants, però en color marró.
  - El ribetejat de la capa mantindrà els marlets grisos característics, però col·locats sobre una tela de ras (color caldera o un altre que combini amb la resta de la tela).
  - Es bordejarà amb passamaneria.

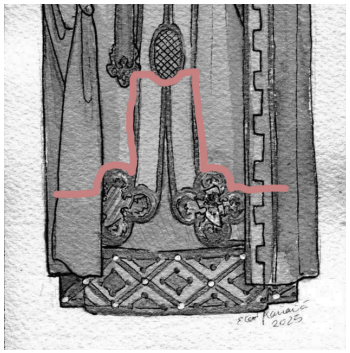

Detall de la segona faldilla

Consideracions:

Per motius pràctics s'ha optat per fer un vestit de dues peces amb cinturó. Si es veu la possibilitat que el vestit sigui d'una sola peça, garantint que no es deformi pel pes i que quedi ben entallat a la figura, es podria tenir en compte.

Medallons del Saló de Plens

05 Orfebreria

L'orfebreria nova de les figures:

- **Civelles noves de la Toneta i la Geganta**
  - Es plantegen dues civelles per la Toneta: una de caràcter més senzill i una altra més elaborada. La idea és que totes les figures tinguin un element que únicament llueixin del 25 al 29 de juliol, durant Les Santes. Es proposa que la civella de lluïment s'inspiri en el marc dels petits blasons del sostre del Saló de Plens amb decoració de perles.
  - Per la Geganta una civella a joc amb la corona.

- **Joia i plomes de la boina d'en Maneló**
  - Es confeccionarà una peça que permeti treure i posar les plomes, que només es portaran durant Les Santes.

- **Nova espasa d'en Maneló**
  - Fer una nova espasa, versionant l'original de fusta de 1950 en una d'orfebreria. L'actual, de ferro forjat, és molt pesada i malmet ràpidament el teixit de la faldilla.
  - Elements decoratius per la beina.

- **Noves tanques d'orfebreria per a la capa d'en Robafaves**
  - Es proposen dos medallons units per cordó o cadena daurada, inspirats en el medalló de 1964, en versió reduïda.

- **Nova espasa d'en Robafaves o modificació de l'actual**
  - Per donar més cohesió a l'espasa amb el nou casc i els braçalets, es considera que el creuament hauria de ser millorat, fent-lo més treballat.
  - Elements decoratius per la beina.

Medalló del 1964

Detall dels petits balsons del sostre del Saló de Plens

Espasa original d'en Maneló

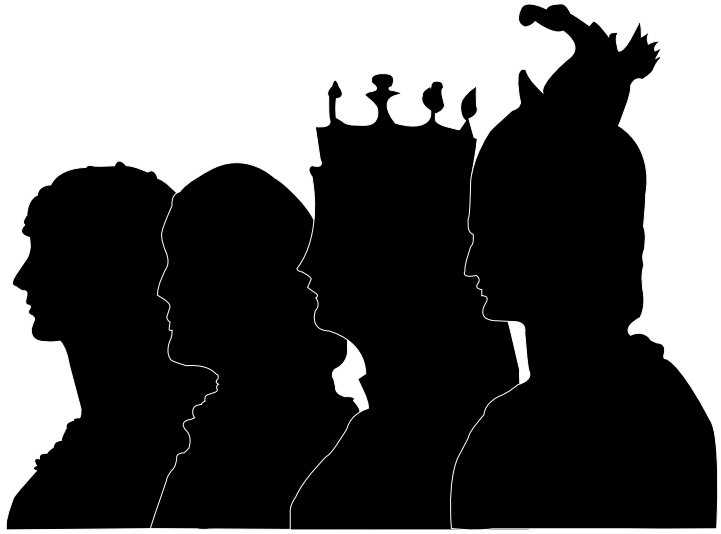

FAMÍLIA ROBAFAVES

Colla dels Gegants i Nans
de la ciutat de Mataró

Mataró, 1 de desembre de 2025